

#UTALATOK:

Könyv és Könyvtár. 8/2. A debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Könyvtárának évkönyve.
Szerk. Csüry István. Debrecen, 1971. 168 p.

~~ESZ~~

(Ism)

A debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Könyvtára évkönyvsorozatának legújabb – VIII:2 jelzésű – kötete a mi illetékességünkbe tartozó tanulmányokon kívül epigráfusok, irodalom-, könyv-, kézirat- és művelődéstörténészek számára érdekes adalékokat és szövegközléseket tartalmaz. Ime: B. ANGYAL Katalin: Epigraphica: Sacerdos Iovis Dolicheni ad legionem XIII. geminam. Adatok a dáciai Dolichenus-kultusz történetének kérdéseire; LENGYEL Imre – TÓTH Béla: Maróthi György nevelési törekvéseinek külföldi gyökereihez. Adatok J. Chr. Beckhez intézet leveleiből; NÉMEDI Lajosné: Augustinus-fordítás a debreceni Gros-kódexben; JUHÁSZ Izabella: Emlékezés Gulyás Pálra; KÁDÁR Zoltán: Die Gewinnung der Mandragorawurzel. Beiträge zu einem Bilderzyklus der mittelalterlichen Handschriften; OJTOZI Eszter: Gondolatok egy új európai régészeti lexikonról. – Szeretnénk, ha e publikációk mindegyike sikeresen venné az általunk, könyvtárosok és informatikusok által oly nagy veszélyként ecsetelt információszóródás akadályait, s eljutna az illetékes szaktudományok művelőiehez, hogy körükben érdem szerinti megítélést és felhasználást nyerjen.

Egyébként ezt a rég gyakorlattá vált politematikus szerkesztői koncepciót a fenti megjegyzés ellenére is indokoltnak tartjuk. A miénknél magasabb szempont, nevezetesen az a hangsúlyozási kényszer tükröződik benne, hogy a tájékoztatási intézménnyé fejlődő korszerű egyetemi könyvtár munkatársait tekintve egyre kevésbé elégedhet

meg az egyszólamu könyvtárosi-informatikus orientációval, és működésének eredményessége érdekében sokféle előképzettségű és érdeklődésű szakembert kell munka- és kutatói kollektívába szerveznie, sőt lehetőség szerint külső szakemberekkel is kiegészítenie tanácsadói és kutatói potenciálját.

Ebben az értelemben bátran mondhatjuk: vajha politematikusabbak lehetnének az évkönyvsorozat további kötetei. Ez azt jelezné, hogy a debreceni Egyetemi Könyvtárban nemcsak a történeti diszciplínák művelőinek bevonása terén, hanem általában is közelítettek a korszerű információszolgáltatási elvek megvalósításához, sőt hogy egyetemi könyvtárügyünk egésze jutott magasabb fejlettségi fokra.

S itt érkezünk el a kötet számunkra legfontosabb, helyzetelmzésében hidegen objektív, előadásmódjában szenvedélyesen elkötelezett tanulmányához, amelyet CSÜRY István Egyetemi modell – könyvtári modell címen tett közzé. A mai helyzet korántsem tartható kielégítőnek, hisz „egyetemi könyvtári szervezetünk a tartalmi vonatkozásban rég túlhaladott polgári fejlődésszint lényeges jegyeit hurcolja” – állapítja meg joggal a szerző. Ilyen jegynek tartja, hogy a könyvtári tevékenységek többé-kevésbé mereven különülnek el az érdemi tudományos és oktatási tevékenységektől (tulajdonképpen erre vezethető vissza az általunk ismertetett kötet „politematikus féloldalassága” is), és hogy az irodalomellátásban kétoldalu – központi könyvtári és tanszéki könyvtári – autarkiás tendenciák érvényesülnek. E jegyek retardáló hatását jelenleg nem közömbösíti hatékony jogi szabályozás, sőt még az egyetemi reform sem gondolt a könyvtári és információs ellátás jobbá, színvonalasabbá tételére. Innen a tanulmány borulató alcime: „Elkésett gondolatok a magyarországi egyetemek könyvtári-információs rendszerének korszerűsítéséről.”

A Csüry által felvázolt funkcionális modellel nem lehet egyet nem érteni, és csak tőle lehet várni, hogy „lerombolja a tulajdonjogi és autarkikus válaszfalakat”. Mi is valljuk, csak vele nyílik meg „a lehetőség, hogy az irodalom (az információ) szabadon áramoljék a rendszernek arra a pontjára, ahol hasznossága... leginkább érvényesülhet”. Csüry ennek az „aranykornak” eljövételét mindenképp előtt jogszabályozásoktól reméli. Valóban szükség van az ilyen szabályozásokra. Mi mégis hatékonyabbnak véljük azt az utat, amelyen az intenzívvé váló egyetemi oktatás és a korszerűen értelmezett könyvtári-információs szolgálat érdekei találkoznak, és amely olyan létesítményekhez vezet el, mint amilyen pl. a debreceni Kossuth Tudományegyetem Kémiai Szakkönyvtára. A „lassan siess” nem fel-

tétlenül spontaneitás, lehet a szerves fejlődés igenlése is. A születtendő jogszabályoknak e szerves fejlődést kell elősegíteniük.

A kötet másik könyvtári tárgy tanulmányát – Egyetemi könyvtárunk feladatai és lehetőségei a helyi egyetem történeti kutatások segítségével címen – VARGA Zoltánné írta. S noha a szerző egyetlen intézmény adottságait és feltételeit tekintetbe véve veti fel ezt a sajátosan egyetemi könyvtári feladatot, következtetéseiben és tanulságaiban tud mutatni az önként vállalt lehatároltságon. Különösen a szervezeti és a személyi változások-mozgások adta gyűjtési, őrzési és feltárási-bibliografizálási kérdésekben kifejtett, elvileg gondosan megalapozott állásfoglalásai tehetik tanulmányát becsessé mindazok számára, akik e téma kutatásával foglalkoznak. Meggyőződésünk, hogy Vargáné dolgozata a helyismereti bibliográfia elméleti és gyakorlati művelőit is érdekelni fogja, hisz egy-egy dokumentum tárgyhoz tartozóságával kapcsolatosan e területen igencsak rokon kérdések szoktak lépten-nyomon felmerülni.

A kötet tipográfiája a hagyományosan jóleső eleganciát, szerkesztése pedig az ugyancsak hagyományosan megbízható gondosságot mutatja. Örülünk neki, hogy – bőséges idegen nyelvű kivonatai, részben idegen nyelvű közleményei révén – egyik legfontosabb könyvtári műhelyünk és egész szakterületünk külföldi megismertetését ilyen méltó kiadvány szolgálhatja.

FUTALA Tibor

|| A Budapesti Műszaki Egyetem Központi Könyvtárának évkönyvei. 2. 1971. Bp. 1972. 267 p.

[2]

Nemcsak a divatnak, az egyes dokumentumfajtáknak is megvan a maguk többé-kevésbé pontosan körülhatárolható évada. A könyvtárügyben az év első néhány hónapja – az évkönyveké.

A most megjelent évkönyvek némelyikét forgatva az olvasó mindegyelőtt azt állapíthatja meg, hogy ezek akaratlanul is vallanak könyvtáraink működésének egészéről. Nem az évkönyvekben némelykor